

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Türkan CİNPOLAT¹

Fikret ALINCAK²

Uğur ABAKAY¹

¹Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu

² Gaziantep Üniversitesi Nizip Meslek Yüksek Okulu

Özet

Bu çalışmanın amacı, Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören toplam 186 üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Çetin (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizi için SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. İstatistiksel yöntem olarak, yüzde, frekans, Independent Samples T testi ve One Way ANOVA testi kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda; öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının olumlu olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine karşı daha olumlu tutum sergiledikleri, yaş arttıkça mesleğe karşı olumlu tutumun arttığı ve bölüm bazında yapılan değerlendirmede de öğretmenlik bölümü öğrencilerinin mesleğe karşı olumlu tutumlarının daha fazla olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik Mesleği, Beden Eğitimi, Tutum

Abstract

In this study, Gaziantep University School of Physical Education and Sports School of the teaching profession to determine the attitudes of the students in the third and fourth grade and is analyzed in terms of different variables. The research population Gaziantep University School of Physical Education and Sports High School in the 2015-2016 academic year studying in is a total of 186 third and fourth grade students. Çetin in order to collect data (2006) "developed by Attitudes Towards Teaching Profession" is used. SPSS 22.0 software was utilized to analyze the data obtained in the study. statistical analysis, frequency percent, Independent Samples T test and One Way ANOVA were used. Data analysis result; where students have a positive attitude towards teaching profession, female students by male students exhibit more positive attitudes towards the teaching profession and they are part of some were found to be a significant difference between the views of the students.

Key Words: Teaching profession, Attitudes Towards Teaching, Profession

Giriş

Eğitimde en önemli olan insan unsurunun öğretmen olduğu söylenebilir. Kaya (2009) eğitimin özelliğinden dolayı bu unsurun yerini başka bir şeyle değiştirme olanağı olmadığını ifade etmektedir. Eğitim sisteminin varlığı, işleyişi ve devam etmesinin öğretmen ögesi ile sağlanabileceği söylenebilir. Sistem öğretmen sayesinde bir varlık, canlılık ve uygulanabilirlik kazanabilir. Sistemdeki programı uygulayan öğretim ve öğrenimi gerçekleştiren unsur öğretmen olarak belirtilmiştir (Duymaz, 2007).

Eğitimin niteliği ve kalitesinin de büyük ölçüde öğretmenlerin niteliği ile doğru orantılı olduğu söylenebilir (Celep, 2007). Bir ülkede yeni nesillerin ve ülkenin ihtiyacı olan insan gücünün yetişmesinden, eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenin sorumlu olduğu söylenebilir (Küçükahmet, 2003). Öğretmen; öğretmenliğin kuramsal bilgi temelini işe koşarak bireyin davranışlarında hem bireyin hem de toplumun yaşamına kalite katacak değişmelerin oluşmasına kılavuzluk eden kişi olarak tanımlanabilir (Şahin, 2007).

Öğretmenliğin bir kişilik mesleği olduğu ifade edilebilir. Herhangi bir meslek için gerekli bilgi ve beceriyi uzmanlık düzeyinde kazanmak başarılı olmak için genellikle başka koşul gerektirmez. Onun özel yaşantısının; tutum, tavır ve davranışlarının mesleki başarısı ile bir bağıntısı olmayabilir. Ama öğretmenin her tavrı, her tutumu ve her davranışı onun öğretmenlik nitelikleri ile ilgili olduğu ve başarısını doğrudan etkilediği söylenebilir (Ataünal, 2003).

Öğretmenlerin sahip oldukları tutumların onların sınıf içindeki davranışları ile yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Çünkü tutumlar hem sosyal algıları hem de davranışları etkilemektedir (Kağıtçıbaşı, 2010). Öğretmenlerin mesleklerine karşı olan tutumları öğretmenlik mesleğini yerine getirmede büyük önem taşınmaktadır. Sabır, özveri ve sürekli çalışma gerektiren öğretmenlik mesleğinde başarılı olabilmek için bu mesleği severek ve isteyerek yapmak çok önemli olduğu söylenebilir (Aşkar ve Erden, 1987).

Bu noktadan hareketle öğretmen olarak yetiştirilen öğrencilerin ve formasyon eğitimi programları ile bu mesleği yapmaya hak kazanan Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları önem kazanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı; Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (BESYO) üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları akademik başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu çalışma BESYO öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmış betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklem grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda öğrenim gören Beden Eğitimi Öğretmenliği (BESÖ), Spor Yöneticiliği (SYB) ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü (ANT) 3.ve 4.sınıf öğrencilerinden oluşan 186 birey oluşturmaktadır. Araştırma grubuna ait kişisel veriler tablo 1’de verilmektedir. Araştırmada öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların belirlenmesi amacıyla Çetin (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 15’i olumsuz ve 20’si olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşan 5’li Likert tipindedir. Güvenirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değerinin 0.95 olduğunu saptamıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. İstatistiksel yöntem olarak, yüzde frekans, Independent Samples t testi, One Way ANOVA testi kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Araştırma Grubuna Ait Kişisel Özellikler.

	Gruplar	N	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	105	56.5
	Kadın	81	43.5
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor	54	29.0
	Antrenörlük Eğitimi	50	26.9
	Spor Yöneticiliği	82	44.1
Yaş	21	61	32.8
	22	35	18.8
	23	48	25.8
	24	23	12.4
	25	19	10.2
Not Ortalaması	2.00-2.99	96	51.6
	3.00-4.00	90	48.4
Mezun Olunan Lise	Düz Lise	133	71.5
	Meslek Lisesi	27	14.5
	Anadolu Lisesi	26	14.0

Tablo 1 incelendiğinde çalışmamıza katılanların % 56,5 nin erkek, % 43,5 nin kız olduğu belirlenmiştir. Tabloya göre çalışmamıza Besö bölümünden %29.0, Ant bölümünden %26.9, SYB bölümünden %44.1 oranında katılım sağlanmıştır. Tabloda görüldüğü gibi Besö ve Ant bölümü öğrencilerine göre Syb bölümündeki öğrencilerin daha fazla katılım gösterdiği görülmektedir. Tabloya göre yaş grupları incelendiğinde çalışmamıza katılanların % 32.8 i 21 yaş, % 18.8 i 22 yaş, %25.8 i 23 yaş, % 12.4 ü 24 yaş, % 10.2 si 25 yaş olarak görülmektedir. Tabloya göre not ortalamaları incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin not ortalamasının % 51.6 sı 2.00-2.99 olduğu görülmektedir. % 48.4 ün ise 3.00-4.00 olduğu belirlenmiştir. Tabloya göre öğrencilerin mezun olduğu liselere bakıldığında %71.5 i düz lise, % 14.5 i meslek lisesi, %14.0'ı Anadolu lisesi mezunu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlik mesleğine ait tutumların cinsiyet değişkenine göre dağılımı

	N	Ortalama	Ss.	t	p
Erkek	105	124.65	26.32	6.834	.001
Kadın	81	140.47	24.15		

Tablo 2’de araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırması verilmektedir. Buna göre kadınlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 3. Öğretmenlik mesleğine ait tutumların okuduğu bölüm değişkenine göre dağılımı

	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	2668.951	2	1334.476			
Grup İçi	112206.833	183	613.152	8.196	.001	1-2
Toplam	114875.785	185				1-3

Gruplar 1.grup BESÖ, 2.grup ANT., 3.grup SYB

Tablo 3’de araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre karşılaştırması verilmektedir. Buna göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim görenlerin tutumlarının diğer bölümlerden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 4. Öğretmenlik mesleğine ait tutumların akademik başarı durumuna göre dağılımı

	N	Ortalama	Ss.	t	p
2.00-2.99 arası	96	119.65	23.15		
3.00-4.00 arası	90	135.47	25.87	7.834	.001

Tablo 4’de araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının akademik başarı durumuna göre karşılaştırması verilmektedir. Buna göre genel not ortalaması 3.00-4.00 arasında olanlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$)

Tablo 5. Öğretmenlik mesleğine ait tutumların yaş değişkenine göre dağılımı

	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	2957.795	4	739.449			
Grup İçi	111917.990	181	618.331	2.304	.001	5-1, 5-2
Toplam	114875.785	185				4-1, 4-2

Gruplar 1.grup 21 yaş, 2.grup 22 yaş, 3.grup 23 yaş, 4.grup 24 yaş, 5.grup 25 yaş

Tablo 5’de araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yaş değişkenine göre karşılaştırması verilmektedir. Buna göre 24 yaş ve üzeri grubun tutumlarının 23 yaş ve altı gruplarda anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor yüksekokulu 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Öğretmen adaylarına yönelik yürütülen araştırmada elde edilen verilerden 81’ i kız 105’ i erkek olmak üzere 186 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Bunların 50’si Antrenörlük Eğitimi Bölümü, 82’ si Spor Yöneticiliği Bölümü ve 54’ ü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği programlarında öğrenim görmektedir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Dolayısıyla kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu söylenebilir. Araştırmaların büyük çoğunluğu, kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Çelenk, 1988; Tanrıöğen, 1997; Oral, 2004; Işık ve diğerleri 2005; Çetinkaya, 2007; Şen, 2006; Güdek, 2007; Pehlivan, 2004; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Sağlam, 2008; Temizkan, 2008; Güneyli ve Aslan, 2009; Çetinkaya, 2009; Üstüner ve diğerleri, 2009). Çok olmamakla birlikte de bazı çalışmalarda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda cinsiyet değişkeni açısından farklılık olmadığı belirtilmektedir (Çapa ve Çil, 2000; Demirtaş ve diğerleri, 2008; Karahan, 2005; Semerci ve Semerci, 2004). Çok az bir bölümünde de erkekler lehine sonuçlar olduğu belirtilmektedir (Başçıftçi ve diğerleri, 2012; Özben, 2005). Bu farklı sonuçlar, araştırmanın yapıldığı bölge, kültürel farklar vb. gibi durumlardan kaynaklanıyor olabilir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları genel ortalaması açısından değerlendirildiğinde not ortalaması 3.00-4.00 arasında olanlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buradan hareketle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları yüksek olanların, öğretmenlik mesleğini bir ideal haline getirmiş olabilecekleri ve dolayısıyla akademik güdülenmeyi arttırarak akademik başarıya olumlu etki yaptığı şeklinde değerlendirilebilir. Abbasoğlu ve Öncü (2013) yapmış

oldukları çalışmada akademik başarı durumu yüksek olan beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında yaş değişkeni açısından farklılıklara rastlanmıştır. 24 yaş ve üzerinde olanların tutumlarının 22 yaş ve altı olan gruplardan daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşı daha yüksek olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının daha iyi olduğu söylenebilir. Buradan hareketle yaşı büyük olan öğretmen adaylarının geleceğe yönelik yaşam kaygılarının daha fazla olması öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını arttırmış olabilir. Yapılan çalışma sonucunda kadın öğrencilerin, akademik başarıları yüksek olanların ve yaşı büyük olanların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Bu çalışma farklı üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında da uygulanabilir. Böylece Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarına ilişkin genel bir profil belirlenebilir. Ayrıca varsa tutumlar arasındaki farklılıklar ve nedenleri ortaya konabilir. Çalışma sonucunda öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarda ortaya çıkan farklılıklar doğrultusunda, tutumları olumsuz yönde etkileyen etkenlerin bulunması ve öğretmen adaylarının meslekte başarılı olabilmeleri için öğrenimleri süresince bu etkenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Abbasoğlu E., Öncü, E. (2013). Beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 14(2): 407-425.
- Aşkar, P., Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. Çağdaş Eğitim Dergisi, 121: 8-11.
- Ataunal, A. (2003). Niçin ve nasıl bir öğretmen? Milli Eğitim Vakfı Yayınları. Ankara.

- Başçiftçi, F., Yanpınar, O., Ergül, M. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi: Selçuk Üniversitesi Örneği, International Educational Technology Conference “IETC”, 25-27 Mayıs 2011, İstanbul.
- Celep, C. (2007). Meslek olarak öğretmenlik. C.Celep (Ed) Eğitim bilimine giriş. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Çapa, Y., Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 18: 69–73.
- Çapri, B., Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15):33-53.
- Çelenk, S. (1988). Eğitim yüksekokulu öğrencilerinin tutumları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlilik ve güvenilirlik çalışması). Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 18:28-37.
- Çetinkaya, R. (2007). Türkçe Öğretmeni adaylarının Yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. İlköğretim Online, 8(2):298- 305.www.ilkogretim-online.org.tr
- Demirtaş, H., Cömert, M., Özer, N. (2008). Öğretmen Adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki Proceedings of International Conference on Educational Science, 1, 23-25 June. Famagusta North Cyprus.
- Duymaz, R. (2007). İdealist öğretmen. 3F Yayınları. İstanbul.

- Güdek, B. (2007). Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. Sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, doktora tezi, Ankara.
- Güneşli, A., Aslan, C. (2009). Evaluation of Turkish prospective teachers' attitudes towards teaching profession (Near East University case). *Procedia Social and Behavioral Sciences* 1:313–319.
- Işık, S., Yaman M., Soran, H. (2005). Biyoloji ve biyoloji öğretmenliğine karşı tutumlarına göre biyoloji öğretmen adaylarının tiplerinin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 29:110–116.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Günümüzde insanlar ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş. Evrim Yayınları. İstanbul.
- Karahan, H. (2005). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan coğrafya öğretmenlerinin diğer öğretmenlerle öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Kaya, Y. K. (2009). İnsan yetiştirme düzenimiz politika eğitim kalkınma. Pegem Akademi. Ankara.
- Küçükahmet, L. (2003). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Oral, B. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları*, 15:88-98.
- Özben, Ş. (2005). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, *DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17:37-43.
- Özder, H., Konedralı, G., Zeki, C.P. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.
- Pehlivan, K. B. (2004). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okul tutumları arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları*, 14: 211-218.
- Sağlam, Ç. A. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5(1): 59-69.

- Semerci, N., Semerci, Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1): 137-146.
- Şahin, A. E. (2007). Meslek olarak öğretmenlik. V.Sönmez (ed) Eğitim Bilimine Giriş, Anı Yayıncılık. Ankara.
- Şen, B. (2006). Sınıf öğretmenliği adaylarının öğretmenlik tutumları ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Tanrıöğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. PAÜ. Eğitim Dergisi, 3:55-58.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 6(3):461-486
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği). Eğitim ve Bilim Dergisi, 34(151):140-155.